

**Wojskowy Klub Sportowy „Polonia”
Jelenia Góra
sekcja piłki koszykowej**

Jelenia Góra

2010

W 1952 roku decyzją (rozkazem Ministerstwa Obrony Narodowej) powołano do życia Oficerską Szkołę Radiotechniczną. Na miejsce jej postoju wyznaczono miasto Beniaminów k/Warszawy. Szkoła miała przygotować kadrę dla nowej działalności, mało znanej, a zwanej radiolokacją (radarem). W Polsce było coś czego nie znaliśmy. Nową technikę wprowadzali specjaliści z ówczesnego Związku Radzieckiego. Ale nie samą nauką i techniką żyje młody podchorąży - słuchacz, który znalazł się w koszarach. Nawyki wyniesione ze szkół i środowiska cywilnego prowokują do łączenia się w grupy, między innymi sportowe. Ale zaplecze sportowe w Beniaminowie było bardzo ubogie: zastępcza baza sportowa i siłami podchorążych wyrównany teren z dwiema bramkami na boisko piłkarskie. Jednak znaleźli się zapaleńcy, którzy przy pomocy instruktorów wychowania fizycznego zorganizowali sekcje piłki koszykowej, siatkowej i nożnej. Zapał był ogromny, a chętnych drużyn do rywalizacji w rejonie Warszawy nie brakowało, więc mecze towarzyskie rozgrywano w dni wolne od zajęć.

Wojsko długo miejsca nie zagrzało – w roku 1955 nowa decyzja: szkoła zmienia miejsce postoju, zajmuje duży obiekt po rozwiązanej Oficerskiej Szkole Piechoty w Jeleniej Górze. Tu znajdują się dwie pełnowymiarowe hale sportowe do gier zespołowych i trzecia hala gimnastyczno – lekkoatletyczna. W porównaniu do Beniaminowa to postęp – można trenować na zamkniętym obiekcie cały rok. Rozkręca się działalność sportowa. W Jeleniej Górze działa KS „Polonia”, której sekcja koszykówki uczestniczy w rozgrywkach dolnośląskiej klasy A. To w niej występują jeleniogórzanie: Bogdan Grabowski, Jerzy Marczewski, Jan Tokarski, Zenon Zaleta, Lucjan Zieliński, a do nich dołączają wojskowi: Jan Mocek, Mieczysław Morta, Jan Florkowski, Józef Pelichowski. Mecze rozgrywane są na hali Młodzieżowego Domu Kultury, w trenerem jest Marian Koczvara. Drogą przetartą przez koszykarzy idą piłkarze, którzy

również włączają się do sekcji cywilnej KS „Polonia”, tym bardziej że komendant jako kibic piłkarski patrzy na takie zbratanie przychylnym okiem.

Dojrzeła sytuacja, aby ująć to w ramy organizacyjne, połączyć siły i zorganizować cywilno – wojskowy klub sportowy. Ale ta koncepcja z różnych względów nie nabiera konkretnego kształtu – strony nie mogą dojść do porozumienia. W roku 1957 środowisko wojskowe jako bardziej zdecydowane i prężniejsze – powołuje WKS „Polonia”, w oparciu o własny aktyw sportowy, potencjał młodzieży wojskowej i koszarowe obiekty sportowe. Statutowo powstają sekcje: piłki siatkowej, koszykowej, nożnej i lekkiej atletyki. Po raz pierwszy pada propozycja budowy własnego stadionu sportowego: ale to dopiero koncepcja i na wbicie pierwszej, symbolicznej łopaty trzeba poczekać 5 lat – na razie jest to teren bagnisty, na którym gnieźdzą się czajki.

Zarząd cywilnego klubu jeleniogórskiego przekazuje swoje dwie sekcje piłki koszykowej i nożnej, a władze sportowe województwa to akceptują – WKB „Polonia” gra w klasie A. Poziom techniczny dolnośląskiej koszykówki jest wysoki i WKS plasuje się w poszczególnych cyklach rozgrywkowych w środku tabeli. Po dwóch latach (rok 1959) następuje zmiana na stanowisku trenerskim. Szkoleniem koszykarzy zajmuje się były zawodnik Jan Mocek. W latach 1959 – 1961 koszykarze „Polonii” uczestniczą w rozgrywkach dolnośląskiej kl. A będąc coraz to groźniejszym przeciwnikiem dla drużyn z Wrocławia, Świdnicy, Wałbrzycha czy Kłodzka. Rok 1962 to sukces trenera Jana Mocka i drużyny czyli awans do Ligi Okręgowej. Awans wywalczyli: Krzysztof Drążczyk, Tadeusz Spaleniak, Dutkiewicz, Bogdan Humienny, Jerzy Więckowski, Jan Nowak, Jan Milewski, Henryk Kościński, Wojciech Łapa, Marek Tołkacz, Żybura, Zbigniew Sławek.

W dziesięcioleciu 1952 – 1962 poza imprezami organizowanymi przez cywilne związki sportowe centralne władze wojskowe również starały się uaktywnić jednostki

wojskowe, włączając je w rygor współzawodnictwa resortowego różnych dyscyplin sportowych. We współzawodnictwie Szkół Oficerskich i Akademii Wojskowych w piłce koszykowej – Warszawa 1955 reprezentanci Oficerskiej Szkoły Radiotechnicznej zajęli IV miejsce, a zawodnicy Jan Mocek i Mieczysław Morta zostali włączeni do reprezentacji Wojsk Lotniczych. W roku 1957 jeleniogórcy radiotechnicy organizowali Mistrzostwa Uczelni Wojskowych w koszykówce plasując się również na IV miejscu. W Mistrzostwach Wojsk Lotniczych w 1957 r w Zamościu OSR wywalczyła III lokatę. Jednak rok 1960 był najbardziej pomyślnym dla koszykarzy OSR. Poznań organizował tym razem Mistrzostwa Uczelni Wojskowych, które zakończyły się pełnym sukcesem – I miejsce. Ten tytuł wywalczyli między innymi: Maciej Kozak, Jan Florkowski, Henryk Stangrycki, Jan Mocek, Józef Pelichowski, Mieczysław Morta. W roku 1964 na stanowisku trenera następuje zmiana. Drużynę obejmuje trener II klasy Andrzej Gadzinowski, zespół występuje w lidze okręgowej seniorów, a na parkiecie grają: Lech Cielebąk, Bogdan Lesiński, Henryk Stangrycki, Mirosław Jackowski, Jan Nowak, Ryszard Misiewicz, Zygmunt Refcio, Tadeusz Trybuchowicz. Polonia zajmuje w kolejnych latach III i IV miejsce. Taka sytuacja utrzymuje się do końca 1967 roku. Następnie po fuzji klubów jeleniogórskich powstały CWKS „Dolnoślązak” przejmuje sekcje koszykówki, która pozostaje w lidze okręgowej. W Dolnoślązaku grają teraz m.in. Marek Tołkacz, Janusz Rychłowicz, Jerzy Więckowski, Jan Nowak I, Jan Nowak II.

Omawiając historię piłki koszykowej lat 60 – tych zauważamy powtarzające się nazwisko zawodnika Marka Tołkacza. Należy stwierdzić że obok wychowanka MDK i KS Polonii Janusza Wichowskiego był to najlepszy jeleniogórski koszykarz w tym okresie. J. Wichowski największe swoje sukcesy osiągnął jednak po opuszczeniu Jeleniej Góry i przeniesieniu się do Wrocławia, a potem Warszawy gdy został

etatowym członkiem kadry Polski – wielokrotnym reprezentantem kraju i olimpijczykiem, natomiast Tołkacz pozostał wierny Jeleniej Górze. Przybył do nas z województwa zielonogórskiego w roku 1962 jako członek kadry narodowej juniorów. W latach 1962 – 68 był najrówniej grającym zawodnikiem Polonii – podporą drużyny. Po fuzji Polonii z Karkonoszami grał w nowo powstałym Dolnoślązaku. Gdy ten się rozsypał Marek Tołkacz przeniósł się do powstałego NKS Spartakus. Tutaj w sezonie 1971/72 występował jako grający trener drużyny. Po zaangażowaniu przez klub trenera (Szajowski) Tołkacz wrócił na parkiet wyłącznie jako zawodnik i z drużyną awansował do ligi okręgowej, a potem międzywojewódzkiej. Z czynnego uprawiania ulubionej gry zrezygnował w roku 1975 będąc przez 15 lat zawsze zawodnikiem wejściowej piątki, wielokrotnym „królem strzelców” i bardzo fair grającym koszykarzem. W roku 1966 w plebiscycie na najlepszego sportowca Jeleniej Góry znalazł się w 10 – tce najlepszych. Po zakończeniu kariery zawodnika swoje bogate doświadczenie oraz umiejętności techniczne przekazywał zawodnikom – słuchaczom Wyższej Szkoły Radiotechnicznej przygotowując ich jako trener do rozgrywek wojskowych. I tu osiągnął wiele sukcesów. Z koszykówką zerwał kontakt gdy zlikwidowano jednostkę wojskową w Jeleniej Górze czyli w roku 2002. Można powiedzieć śmiało że przez 40 lat M. Tołkacz był obecny na parkiecie boiska koszykarskiego lub obok niego na ławce z zawodnikami jako trener. Oby w przyszłości więcej takich pasjonatów pojawiło się w naszym mieście to koszykówka będzie się rozwijać (bez wypożyczania zawodników zza oceanu).

A jak rozwijała się dalej sekcja koszykówki spod znaku wojskowych mundurów? W Szkole Oficerskiej trenuje sekcja koszykówki, którą kieruje Jan Berowski, a trenerem jest Marek Tołkacz! Jego zespół plasuje się na III miejscu w lidze uczelni wojskowych, ustępując Wrocławowi i Poznaniowi – rok 1972.

Na spartakiadzie uczelni wojskowych w dęblińskiej Szkole Orląt (rok 1973) drużyna koszykarzy zajmuje V miejsce po pechowej przegranej z WAT Warszawa (mistrz Spartakiady), z którą prowadziła różnicą 10 punktów na trzy minuty przed zakończeniem meczu.

Rok 1973 – jeden z pojedynków z udziałem "Radiotechników" na spartakiadzie uczelni wojskowych w Dęblinie

Liga Szkół i Akademii Wojskowych WP w koszykówce sezon 1973 – 74 wychowankowie Marka Tołkacza potwierdzają swą pozycję – III miejsce. W drużynie występują podchorążowie: Andrzej Metecki, Antoni Paliwoda, Witold Jakubik, Edward Silski, Włodzimierz Borowski, Janusz Bychowiec, Tadeusz Kowalewski, Jacek Szepski, Wojciech Olejnik, Roman Kaczmarek. W tym samym roku (kwiecień, maj 1974) działacze sportowi WOSR zorganizowali rozgrywki pucharowe w grach zespołowych (p. siatkowa, koszykowa i ręczna) dla drużyn i instytucji mundurowych (jednostki wojskowe, sztaby i milicja). Wszystkie puchary zgarnęły zespoły kadry zawodowej WOSR. Kolejna Spartakiada – Dęblin 1975 rok to V miejsce. Pierwsza piątka wyjściowa: pchor. Andrzej Matecki, Marek Grochulski, Witold Jakubik, Krzysztof Radzyński, Edward Silski oraz rezerwowi. Drużynę przygotował do turnieju Hieronim Kraczkowski.

Kolejny turniej koszykarzy uczelni wojskowych odbył się we Wrocławiu. Poprzedzony zawodami eliminacyjnymi: z 14 reprezentacji do dalszych gier zakwalifikowało się 8 zespołów: grupa A walczyła o miejsca 1 – 4, grupa B o miejsca 5 – 8. Nasza drużyna pod opieką nowych szkoleniowców: kierownik Hieronim Kraczkowski i trener Jan Nowak wywalczyła brązowy medal. Poziom finałów V Spartakiady był bardzo wysoki, a mecze wyrównane. W walce o III miejsce WOSR – WSOWP 71:68. Skład brązowych medalistów: pchor. Jacek Markiewicz, Marek Grochulski, Stefan Bilski, Jerzy Filipowski, Mirosław Kowaliński, Ryszard Kawa, Wiesław Łosowski, Dariusz Gużkowski, Andrzej Chabasiński, Marek Kapica, Zbigniew Kiełb, Jarosław Szczęsny. Kolejne lata 1976 – 84 to okres pewnej stagnacji w wojskowej piłce koszykowej. Mimo startu drużyny UWKS Polonii w lidze okręgowej podchorążowie słuchacze nie mogli przebić się do czołówki drużyn, które dzieliły i rządziły wśród najlepszych uczelni wojskowych.

Kolejną Spartakiadę Uczelni Wojskowych zaplanowano na rok 1988, a organizację jej powierzono jeleniogórskiej uczelni.

Start w niej i rola organizatora, gospodarza zmobilizowała koszykarzy i przypomniała im że kiedyś byli czołówką szkolnictwa wojskowego. Przygotowania zespołu podjął się trener II klasy piłki koszykowej, oficer i absolwent Szkoły Radiotechnicznej Piotr Sekulski, który był działaczem UWKS Polonia od czasu jej powstania. „Zmontował” zespół najlepszych koszykarzy wyłonionych z grona podchorążych, ogrywał ich w lidze okręgowej, grał z drużynami które gościły na tym terenie organizując obozy przygotowawcze i w końcu się udało. Drużyna Radiotechników była rewelacją turnieju, zajmując II miejsce, ulegając bardzo silnej drużynie z Poznania. O prymat walczyło 14 drużyn. Srebrne medale wywalczyli: pchor/kadeci Bogdan Matuszewski, kapitan i najlepszy zawodnik drużyny Robert Rechul, Grzegorz Sagan, Marek Jaszczyk, Artur Jabłoński, Piotr Kozioł, Romuald Żółtkiewicz, Piotr Kuźdzał, Robert Wójtowicz, Jarosław Joński, Piotr Wyród. Mimo iż zespół składał się z młodych zawodników, to brak finansów zdecydował że w latach 1988 – 94 zamiast rozwoju był regres. W klubie działały (na wymarcu) cztery sekcje wojskowe, w tym s. koszykówki i trzy sekcje cywilno – wojskowe. O sytuacji niech świadczy ilość zatrudnionych pracowników: 1991 – 26 osób, 1992 – 17 osób, 1994 – 7 osób. I to był początek końca również koszykówki w UWKS Polonia i Szkole Radiotechnicznej. Sekcja koszykówki pokazała się po raz ostatni w roku 1993 startując z powodzeniem we Wrocławiu. Wygaszaniu działalności szkoleniowej Wyższej Oficerskiej Szkoły Radiotechnicznej musiało towarzyszyć wygaszanie i likwidacja działalności sportowej.

Piłka koszykowa WKS Polonia Jelenia Góra

Napisano w oparciu:

1957 – 1972 – informacji dostarczyli Jan Mocek i Marek Tołkacz

1972 – 1985 – Kronika wydarzeń sportowych WOSR

1985 – 1988 – informacji dostarczył Piotr Sekulski

1988 – 2003 – informacji dostarczył Arkadiusz Rzepka